

NIEUWSBRIEF KANSENBEVORDERING

oktober 2017

1. VOORWOORD

Vanuit de GOK-werkgroep willen we jullie via een nieuwsbrief graag informeren over aspecten die betrekking hebben op kansenbevordering. We willen graag informatie doorgeven aan ieder die in en rondom onze scholen bekommerd is om leerlingen die minder kansen krijgen. Deze nieuwsbrief bezorgt, minstens 2 maal per jaar, nieuwe (of iets minder nieuwe, maar belangrijke) informatie over GOK. We proberen zeker die informatie door te geven die bruikbaar is voor leerkrachten.

Wij hopen ieder van jullie op deze manier een stukje te ondersteunen bij de moeilijke opdracht om kansarme kinderen voldoende kansen op slagen te geven op school én in onze samenleving.

2. ANDERSTALIGE NIEUWKOMERS

We vragen graag jullie aandacht voor anderstalige nieuwkomers in jullie school.

Principieel gaan wij er vanuit dat de leerling best geplaatst wordt binnen de eigen leeftijdsgroep en uiteraard in het gewoon onderwijs. Uitgangspunt hiervoor is het gegeven dat elke anderstalige nieuwkomer een bepaalde evolutie doormaakt bij zijn integratie op school. Dit is onafhankelijk van het opvangmodel –onthaalklas, taalbadklas, één enkele anderstalige in de gewone klas,...

We kunnen deze evolutie indelen in *drie periodes*:

1. **De beginperiode = leren 'overleven' als sociaal individu binnen de school.** De nieuwkomer moet zich geleidelijk leren veilig voelen in zijn nieuwe situatie. Hij moet ook door de andere leerlingen worden aanvaard. De eerste periode is ontzettend belangrijk omdat zij de basis legt voor het welbevinden als leerling, maar ook als jongere in een nieuwe leefwereld.

Wanneer de nieuwkomer niet in de onthaalklas is, zit hij best *gewoon in de klas van zijn leeftijdsgenoten*.

Het heeft dan weinig zin om nieuwkomers te testen op hun schoolse vaardigheden met de bedoeling hen 'op hun niveau' te plaatsen. Anderstalige nieuwkomers permanent in een klas plaatsen met kinderen die (veel) jonger zijn is nefast voor het welbevinden en voor de sociale integratie.

Bovendien heeft het tijdens het onthaaljaar (periodes één en twee) ook geen

voordelen, vermits daar het doel is : sociale integratie en taalverwerving. Andere doelstellingen zoals het bijschaven van schoolse vaardigheden en kennis zijn op dat moment van secundair belang en meestal niet haalbaar.

Het is even belangrijk om er op te letten dat de nieuwkomers zeker niet uit de gewone klas worden gehaald op de momenten dat er lessen worden gegeven waarin taal een minder grote rol speelt. Voor de nieuwkomer zijn die activiteiten vooral nuttig om zijn mondelinge receptieve taalvaardigheid (begrijpen) te ontwikkelen, maar ook om zich te integreren in de groep.

2. In een tweede periode moet hij vooral **de schooltaal leren**.

In de tweede periode staat niet meer het 'overleven' en het functioneren als sociaal individu centraal en ook nog niet het begrijpen van de *inhoud* van de taalgebonden vakken, maar wel de verdere beheersing van taalvaardigheid

Deze twee periodes duren meestal een gans schooljaar. Het onthaaljaar richt zich dus, zoals gezegd, grotendeels op de sociale integratie en de taalverwerving.

In bijlage 2 vinden jullie "15 tips om taalontwikkeling bij anderstaligen te stimuleren" van www.klasse.be >> ik ben leraar >> blog>> zorgtips>> 04/09/2009

3. In een laatste periode groeit de geleidelijke integratie in het gewone onderwijs en kan de nieuwkomer zich stilaan meer gaan concentreren op de inhoud van de schoolse vakken.

Deze periode behoort eigenlijk niet meer tot de 'onthaalperiode'. Bij een goed onthaal zouden de eerste twee periodes, zoals gezegd, ongeveer één schooljaar mogen duren. Vanaf het tweede jaar zou de nieuwkomer in staat moeten zijn om niet alleen de schoolse taalvaardigheid beter te beheersen, maar ook om de **leerstof zelf te gaan begrijpen**, om gewoon te kunnen volgen op school. Dit belet niet dat de 'gevorderde' nieuwkomer **verder moet worden ondersteund** in de klas. Vanaf dit moment is zijn situatie echter vergelijkbaar met die van andere 'doelgroep leerlingen'.

Verdere schoolloopbaanbegeleiding start bij de aanvang van deze periode, dus na het onthaaljaar. De keuze van de studierichting (in het secundair onderwijs) en eventueel van het leerjaar (in het lager onderwijs) zijn op dat moment van groot belang. Het CLB moet hierbij helpen, in het kader van de school- en onderwijsloopbaanbegeleiding (SLB). Vermits een permanent verblijf in een klas met veel jongere kinderen niet aangewezen is, zal vooral in het lager onderwijs energie moeten gaan naar het **organiseren van ondersteuningsactiviteiten** zodat de leerling effectief en zoveel mogelijk bij zijn leeftijdsgenoten kan blijven.

In het secundair onderwijs is het mogelijk om het verblijf in de OKAN-klas nog te verlengen, waarbij ingezet wordt op integratie en Nederlands leren. Wanneer de nieuwkomer wel doorstroomt naar het reguliere onderwijs, is er in beperktere mate opvolging voorzien door de vervolgcouch.

In verband met het Buitengewoon Onderwijs willen we onderstrepen dat het in principe **onmogelijk is, op een wetenschappelijk verantwoorde wijze een intelligentiepeiling uit te voeren bij leerlingen die minder dan twee jaar in onze**

cultuur- en taalgemeenschap verblijven. Behoudens zeer duidelijke gevallen zullen anderstalige nieuwkomers dus in het gewone onderwijs moeten opgevangen worden (het Buitengewoon Onderwijs krijgt om die reden ook geen mogelijkheden om een onthaalklas op te richten). Maar ook na één jaar onthaalonderwijs is het nog te vroeg om tot een eventuele verwijzing te kunnen besluiten.

Uit een tekst van Jos Cré en Luc Driesmans - project kansenbevordering - VCLB Koepel - "Anderstalige nieuwkomers. Het onthaal op school."

Op de website van CT&O worden heel wat materialen, teksten met visie en achtergrond, tips,... ontwikkeld om in te zetten voor anderstalige nieuwkomers: <http://www.cteno.be/index.php?idWs=18>

3. COMMUNICATIE MET OUDERS

Op de website van de overheid wordt de CLB-werking uitgelegd in 22 verschillende talen : <http://onderwijs.vlaanderen.be/nl>

Aan de hand van 7 vragen wordt het aanbod verduidelijkt.

Op de site van klasse <https://www.klasse.be/> vinden we verder verschillende vertaalfiches om het communiceren met ouders in andere talen mogelijk te maken. Ook de Nederlandse versie wordt aangeboden en de ouders worden telkens aangespoord om Nederlands te leren.

4. TOLKENDIENST

Om te komen tot een goede communicatie is het belangrijk om elkaars taal te begrijpen. Een tolk inschakelen kan een grote hulp zijn. Hierbij willen we vermelden dat de provinciale tolkendienst niet meer bestaat. De tolkendienst valt nu onder Vlaamse bevoegdheid, met name bij het Agentschap voor Integratie en Inburgering. Voor het doorgeven van eenvoudige boodschappen, kan CLB Het Kompas in sommige gevallen beroep doen op tolken binnen het project taalhulp.

In bijlage wordt meer informatie gegeven over hoe een tolk kan aangevraagd worden en ook voor welke talen een tolk kan aangevraagd worden.

5. VROUWELIJKE GENITALE VERMINKING (VGV)

Dit thema is op een centrumraad besproken. Het is een thema waarvoor we jullie aandacht vragen.

In sommige culturen is besnijdenis van vrouwen een traditionele praktijk. Deze kan ernstige gevolgen hebben voor de gezondheid van meisjes en vrouwen gedurende hun gehele levensloop. Deze praktijk wordt veroordeeld door de internationale mensenrechtenverdragen.

Hieronder geven we de indicatoren weer van een risico op VGV:

- Moeder komt uit een endemisch land (zie wereldkaart in bijlage) of ethnie waar VGV wordt toegepast
- Vader komt uit een endemisch land (zie wereldkaart in bijlage) of ethnie waar VGV wordt toegepast
- Moeder is besneden
- Een of meerdere zussen zijn besneden
- De naaste familie is de traditie van besnijdenis genegen
- De naaste omgeving of de familie in het thuisland oefenen druk uit om het meisje te besnijden
- De familie is niet geïntegreerd in België (taal, werk, contacten op school,...)
- Bepaalde uitspraken van ouders over het respecteren van tradities, het plannen van een reis,...
- Plotse schoolverandering na een schoolvakantie. Dit kan ook een signaal zijn van een uitgevoerde VGV maar houdt tegelijk een risico in op VGV bij jongere zusjes
- Ouders zijn terughoudend ten aanzien van de consulten en vragen dat het medisch onderzoek door een eigen dokter gebeurt

Er zijn signalen die kunnen wijzen op een uitgevoerde VGV :

- Veranderingen in gedrag en emotioneel functioneren:
  - Gedragsveranderingen
  - Gebrek aan concentratie
  - Achteruitgang van de schoolresultaten, van schoolse motivatie
  - Teruggetrokken houding en eerder afstandelijk reageren
  - Wanneer de leerling niet terugkomt na een schoolvakantie uit een land waar VGV wordt toegepast
  - Langdurige of frequente afwezigheid van school
- Lichamelijke klachten:
  - Recidiverende urineweginfecties
  - Problemen bij het plassen: meisjes vragen vaak om te gaan en hebben veel tijd nodig
  - Genitale verwondingen met pijn of jeuk
  - Pijn bij het lopen of zitten
  - Pijnlijke maandstonden resulterend in frequent schoolverzuim al/niet met doktersattest
  - Door het pijnlijk litteken weigeren deze meisjes om deel te nemen aan bepaalde sportactiviteiten zoals fietsen, springen, atletiek

Indien je als school hiermee geconfronteerd wordt, geven we een aantal verwijfs-adressen mee:

- www.gams.be
- <http://www.intact-association.org/nl/>
- UZ Gent : www.vrouwenkliniek.be
- CeMAViE UMC St-Pieter Brussel: <https://www.stpierre-bru.be/nl/diensten/gynaecologie-verloskunde/cemavie-gynaecologie>

Medewerkers kansbevordering Het Kompas

Aerts Babs	Mechelen basisonderwijs
Baplu Annemie	Mechelen basisonderwijs
De Clercq Kathleen	Mechelen basis- en buitengewoon onderwijs
Ibrahimi Fatma	Rumst basis- en secundair onderwijs
Keldermans Inge	Mechelen basisonderwijs
Lamouri Dounia	Intercultureel medewerker Het Kompas
Mertens Wim	Mechelen basis- en secundair onderwijs - vestigingscoördinator
Saerens Brigitte	Rumst basisonderwijs en aanspreekpunt GOK
Saliba Georgette	Intercultureel medewerker Het Kompas
Sterckx Kathleen	Heist basis- en secundair onderwijs
Van Damme Els	Mechelen buitengewoon onderwijs
Van den Berg Pessie	Algemeen directeur

Contactgegevens Kansbevordering Het Kompas

Brigitte.saerens@clbkompas.be 03/886.76.04

